

FICEDULA

Kwartaalblad van de Twentse Vogelwerkgroep

Jaargang 55 (2026) - Nummer 2
ISSN 1383-2751

FICEDULA

Kwartaalblad van de Twentse Vogelwerkgroep

ISSN 1383-2751

55e jaargang nr. 2 April 2026

Redactie: Harry de Jong (eindredactie)

Kopij inzenden naar e-mail: redactie@tvwg.nl

Inhoud

Berichten van het bestuur Harry de Jong 1

Artikelen:

Broedvogelinventarisatie Weusthah André van de Berg 2
Voorkomen Grauwe klauwier op Punthuizen Rudi Lanjouw 12
Blauwe kiekendieven, muizen en braakballen ... Jan Evers 20
Kleptoparasitisme Hans van der Munnik 23
Zenderkiek Dick Peter van der Akker 26
Bijzondere waarnemingen in Twente Harry de Jong 30

Uiterste inleverdatum kopij *Ficedula 55 (2026) nr.3*: 1 Juli 2026

Foto omslag: Grijze wouw (Johan Drop)

Berichten van het bestuur

Beste leden,

Met dit kwartaaloverzicht sluiten we de maanden januari tot en met maart af: een periode waarin de natuur langzaam ontwaakt uit de winterrust en waarin iedere week nieuwe verrassingen bracht.

De eerste drie maanden van het jaar lieten zich kenmerken door wisselvallig winterweer. Januari begon overwegend zacht en vochtig, met geregeld mistige ochtenden en perioden van regen. In februari wisselden koudere dagen met nachtvorst zich af met zonnige momenten, waardoor sloten en plassen plaatselijk even dichtvroren. Maart bracht vervolgens een voorzichtig voorjaarsgevoel, met meer zonuren, oplopende temperaturen en de eerste zachte zuidwestenwinden die de voorjaarstrek op gang hielpen.

Ook op vogelgebied was het een boeiende periode in Twente. De wintergasten waren nog volop aanwezig, zoals sneeuw- en rietgans en wilde zwanen. Daarnaast zorgden enkele bijzondere soorten voor extra enthousiasme onder vogelaars. Zo werden in de regio waarnemingen gedaan van pestvogels, velduil en roerdompen. In open gebieden en natuurterreinen lieten ook blauwe kiekendieven en zeearenden zich geregeld zien, soorten die altijd indruk maken.

Tegen het einde van maart dienden de eerste boden van het voorjaar zich alweer aan. De tiftjaf werd gehoord, zwaluwen verschenen mondjesmaat en ook weidevogels als grutto en kievit maakten zich op voor het broedseizoen. Daarmee werd opnieuw duidelijk hoe snel het seizoen in beweging komt zodra de dagen lengen.

Dank aan iedereen die ook dit kwartaal weer op pad ging, waarnemingen doorgaf en zijn of haar enthousiasme deelde. Samen blijven we bouwen aan kennis van de Twentse vogelwereld én aan het plezier van het buiten zijn.

Er hebben zich het eerste kwartaal 5 nieuwe leden aangemeld.

Derrick Wolthuis jr., Margaret Zweers, Hans Wilke, Dennis d'Fonseca en Elles van Nieuwenhuijzen.

Opgezegd hebben:

Anita Sempel.

Daarmee komt het totaal aantal leden van de Twentse Vogelwerkgroep op 172.

Namens het bestuur

Harry de Jong (voorzitter@tvwg.nl)

Broedvogelinventarisatie Weusthag Stadspark Noord

Hengelo – 2025

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Gebiedsbeschrijving
3. Methode
4. Inventarisatie
5. Nawoord

1. Inleiding

Deze broedvogelinventarisatie is voor het 5^e jaar uitgevoerd. De verleiding is groot om nu al over meerjarige trends te spreken. Die strekken zich echter bij voorkeur uit over langere tijdreeksen. Toch ontstaat er een beeld over de afgelopen broedseizoenen, die aanleiding kunnen geven tot enkele voorzichtige conclusies. Zoals de achteruitgang van het aantal broedterritoria of meer specifiek die van de Koolmees of de toename van de Spreeuw. Verderop meer erover.

Op zaterdag 10 mei is door ondergetekende voor de buurtwerkgroep 'ProNatuur' 's ochtends de jaarlijkse vogelexcursie gehouden voor een tiental wijkbewoners. We hebben hierbij gezamenlijk 33 soorten kunnen determineren.

2. Gebiedsbeschrijving

Het Weusthag Stadspark ligt noordelijk van de stad in het zogenaamde Bekken van Hengelo. Het gebied is, door de lagere ligging van vroeger uit, gevormd door kleiwinning en agrarisch gebruik. Het vogelinventarisatiegebied omvat ongeveer 47 hectare. De Kleigaten zijn samen 9 hectare groot. De oevers van de plassen zijn met opslag dichtgegroeid met zwarte els, schietwilg en vlier – afgewisseld met visstoepen – en er groeit veel riet en koninginnenkruid. Langs de Tijertsbeek ligt een gemengd bos bestaande uit populier, eik en spar. Het gebied is op de wandelpaden en langs enkele oevers toegankelijk voor publiek. De bospercelen zijn afgesloten. Het omliggende gebied (tevens telplot) is door de gemeente in haar omgevingsvisie¹ aangemerkt als rustgebied voor de natuur.

De Tijertsbeek is dit jaar afgesplitst voor een verbinding met de kleigaten. Hierdoor ontstaat stroming en kan het water vervensen, zodat ongewenste algen groei kan worden tegengegaan. Algen groei ontstaat tegenwoordig vrij snel als gevolg van vermessing van het oppervlaktewater door met name stikstofneerslag. En vervolgens veroorzaakt sterke algen groei zuurstoftekort waardoor vissen kunnen sterven. Dit kan negatieve gevolgen

hebben voor bepaalde visetende vogels, zoals de Fuut en de IJsvogel.

¹ Ontwerp Omgevingsvisie Stedelijk gebied Hengelo / november 2024

2. Methode

Er wordt geïnventariseerd volgens een landelijk gestandaardiseerde aanpak waarbij niet naar nesten wordt gezocht, maar de broedterritoria op basis van het aantal waarnemingen, de tijd van het jaar, de zang en het gedrag van de vogels in kaart worden gebracht. Deze wijze van territoriumkartering wordt toegepast door alle waarnemers van Sovon. De resultaten worden onder meer gebruikt voor de jaarlijkse landelijke Vogelbalans die Sovon samen met het CBS opstelt.

1	25-feb	19:54 – 20:50
2	13-mrt	7:44 – 11:49
3	25-mrt	7:32 – 11:22
4	9 apr	6:40 – 10:38
5	1 mei	5:57 – 10:27
6	8 mei	5:43 – 10:28
7	16 mei	5:12 – 8:46
8	4 juni	4:53 – 9:21
9	4 juli	7:52 – 11:36

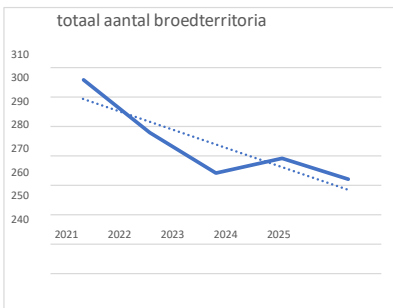
Dit broedseizoen zijn negen telrondes gehouden - gedurende gemiddeld 4 uur - met verschillende startpunten binnen de afgebakende plot. Met name in de periode maart t/m juni, bestaande uit 6 vroege ochtendbezoeken waarbij voor of rond zonsopgang werd begonnen, 2 ochtendbezoeken en 1 avondbezoek. De gegevens zijn in het veld digitaal ingevoerd met het karteringsprogramma *Avimap* en naderhand in de landelijke databank van Sovon opgeslagen.

Het doel van dit onderzoek is een meerjarige inventarisatie van alle broedvogels in dat gebied (BMP-A²).

3. Inventarisatie

Er zijn dit jaar 65 vogelsoorten waargenomen, waarvan 47 soorten een broedterritorium hebben gehad. Van die 47 soorten zijn er 4 schaars voorkomend (Ijsvogel, Mandarijneend, Brandgans en Steenuil) en 15 minder algemeen. Twee van deze soorten staan op de landelijk erkende Rode Lijst voor kwetsbare soorten, nl. Koekoek en Steenuil. De Rode Lijst heeft een belangrijke functie om voor deze soorten

actieve beschermingsmaatregelen te kunnen ontwikkelen. Met name om hun leefgebieden te verbeteren, bijvoorbeeld door het plaatsen van speciale martervrije nestkasten als broedalternatief voor de Steenuil.

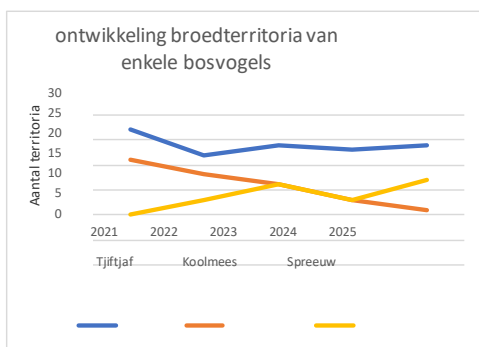

Het totaal aantal vastgestelde broed-territoria bedraagt 272, zeven minder dan in 2024.

Ook dit broedseizoen zijn er vanzelfsprekend weer enige fluctuaties waargenomen in nieuwe en verdwenen soorten en territoria.

Nieuw zijn Steenuil, Fitis en Mandarijneend.

Verdwenen zijn territoria van Boomklever, Grauwe Vliegenvanger, Vuurgoudhaan, Bosuil, Wielewaal, Kneu, Torenvalk en Witte Kwikstaart. Opvallend zijn dat de meer bijzondere soorten, waarvan er doorgaans maar één paartje zich eerder gevestigd had. Sinds 2021 is het totaal aantal broedparen met ca. 12% achteruitgegaan. Relatief het meest bij de Bosvogels. Landelijk is vastgesteld dat de vogelstand in zijn totaliteit afnemende is, hoogst waarschijnlijk door de omvangrijke afname van de insectenpopulatie. Volgens Wageningen Environmental Research² is hier de algehele verslechtering van de bodem- en waterkwaliteit debet aan, vooral veroorzaakt door de sterke intensivering van de landbouw, wat o.m. het gebruik van kunstmest en pesticiden met zich meebrengt.

De Koolmees heeft het hier blijkbaar moeilijk. Hoewel landelijk stabiel zijn er ook regio's waar het nestsucces afnemende is door een minder wordende eileg en mislukken van broedsels³.

Momenteel loopt er een onderzoek door de Hogeschool Leiden naar de verspreiding van pesticiden in Nederland. De zorgen over de mogelijke schadelijke effecten voor bio-

diversiteit en volksgezondheid nemen namelijk sterk toe. Het onderzoek gebeurt in het project "Meet de Mees". Omdat de Koolmees zoveel voorkomt en zijn voedsel uit zijn directe omgeving van enkele tientallen meters verzamelt, is hij een ideale graadmeter. Er zijn ruim 2.250 vrijwilligers die meedoen.

Ondergetekende heeft ook enkele niet uitgekomen eitjes uit koolmeeskasten voor nader onderzoek doorgegeven aan het project. Van de 7 geïnspecteerde nestkasten, bedoeld voor de Koolmees, waren er 5 bezet en met een succesvol broedsel.

Er werden geen dode jongen aangetroffen.

Maar ook het steeds vroeger vallende voorjaar zorgt vermoedelijk voor problemen voor de Koolmees.

Rupsen komen daardoor steeds vroeger tevoorschijn, waardoor er te weinig zijn tijdens de voederperiode van de jongen, omdat de Koolmees moeite heeft zich met haar eileg hierbij aan te passen.

² 'Wageningen World', nr.3 - 2022

³ bron: Sovon

Top-tien	2025	2024
Tjiftjaf	24	23
Winterkoning	24	24
Zwartkop	23	24
Spreeuw	17	13
Pimpelmees	15	14
Houtduif	12	9
Koolmees	11	13
Merel	11	12
Vink	11	11
Meerkoet	10	6

De Tjiftjaf en de Winterkoning zijn dit seizoen de meest vastgestelde broedvogels, samen met de Zwartkop. Zij vormen al jaren de top-drie in wisselende bezetting.

De Spreeuw doet het goed in het Stadspark. Er wordt meer en meer gebroed in oude spechtenholen en zelfs in door de Grote Bonte Specht uitgehakte nestkasten. Verder helpen de vochtige kruidenrijke weilanden met natuurlijke weidegang van koeien de Spreeuw enorm.

Het aantal paartjes Meerkoet vermeerderde zich fors dit broedseizoen. Milde winters zijn gunstig voor de soort.

Groen = stijger. Rood = daler.

In de volgende tabellen staan alle waargenomen broedende soorten vermeld in alfabetische volgorde, met het aantal territoria. De indeling is naar ecologische soortgroep. Met de letter B worden de landelijk als “*bijzonder*” (minder algemene) gekenmerkte broedvogels aangeduid; met de letter Z de landelijk “*zeldzame*” (schaarse) broedende soorten. Met de letters K en G worden de “*kwetsbare*” respectievelijk “*gevoelige*” soorten van de Rode Lijst aangeduid.

Watervogels	Bijz.	2025	2024
Brandgans	Z	3	3
Fuut	B	2	1
Grauwe Gans	B	2	7
Knobbelzwaan	B	1	1
Kuifeend	B	1	2
Mandarijneend	Z	1	-
Meerkoet		10	6
Nijlgans	B	1	1
Soepeend		4	1
Soepgans	B	2	2
Wilde Eend		6	5
totaal		33	29

Deze 33 territoria watervogels zijn ruim 12% van het totaal aantal territoria.

Er zijn Grote Canadese Gans, Krakeend en Slobeend waargenomen, maar een geldig broedterritorium kon niet worden vastgesteld.

De zeldzame Mandarijneend (exoot en holenbroeder) broedde in het bosperceel langs de Tijertsbeek en bracht twee jongen groot.

De waargenomen Oeverloper was een doortrekker richting Scandinavië.

De ganzensoorten hebben vooral op het eilandje gebroed, waar geen predatie door de vos kan plaatsvinden. Het aantal paartjes Grauwe Gans nam echter om

onduidelijke redenen sterk af.

De Meerval wordt volgens de vissers van HSV Ons Genoegen door hun aantal een steeds groter wordend probleem en niet alleen voor de visstand.

Het gaat om grote roofvissen met een beschermde status, die pullen van eenden en ganzen kunnen verschalken, en dat ook waarneembaar hebben gedaan.

Rietvogels	Bijz.	2025	2024
Kleine Karekiet		8	8
Waterhoen		3	5
Waterral	B	-	1
totaal		11	14

Het aantal broedpaartjes Kleine Karekiet is stabiel gebleven. Het riet is dit broedseizoen behoorlijk intact gebleven, waardoor paartjes hun vaste stek konden terugvinden. De Waterral is waargenomen, maar er kon geen geldig territorium worden vastgesteld.

Bosvogels	Bijz.	2025	2024
Boomklever	B	-	2
Boomkruiper		9	13
Gaai		2	3
Bosuil		-	1
Glanskop	B	2	1
Grauwe Vliegenvanger	G	-	2
Grote Bonte Specht		2	3
Holenduif		4	2
Houtduif		12	9
Kauw		2	3
Koolmees		11	13
Pimpelmees		15	14
Spreeuw		17	13
Tjiftjaf		24	23
Vink		11	11
Vuurgoudhaan	B	-	1
Wielewaal	K	-	1
Zwarte Kraai		4	4
totaal		115	119

De bosvogels omvatten gezamenlijk 115 broedparen, ruim 42% van de gehele inventarisatie.

De Boomkruiper leverde enkele territoria in, tegen de landelijke stijgende trend in. De oorzaak is onduidelijk. Hetzelfde geldt voor de Boomklever.

Afb. 1-Boomklever

Afb. 2- Boomkruiper

Er is ook een opvliegende Houtsnip waargenomen, maar een geldig broedterritorium kon niet worden vastgesteld. De vele waargenomen Koperwieken, foeragerend op hederabessen, waren doortrekker naar

Scandinavië. Ook een Appelvink was aanwezig in de plot, maar er kon eveneens geen geldig territorium worden vastgesteld.

In de noordwesthoek van het telgebied werd begin maart een dode Bosuil aangetroffen. Vermoedelijk gaat het om een aanrijding op de drukke weg aldaar. Wellicht verklaart dat de afwezigheid van het territorium van het vorige broedseizoen; Bosuilen zijn namelijk nogal honkvast.

Struweelvogels	Bijz.	2025	2024
Fitis		2	-
Grasmus	B	3	4
Heggenmus		9	7
Kneu	G	-	1
Merel		11	12
Roodborst		9	9
Staartmees	B	2	1
Tuinfluitier		4	8
Winterkoning		24	24
Zanglijster		2	4
Zwartkop		23	24
totaal		89	94

Met 89 territoria zijn de struweelvogels sterk vertegenwoordigd in het Weusthag. Dat is 33% van het totaal aantal broedparen. Er zijn dan ook veel heggen en houtwallen aanwezig. De Heggenmus zit al enkele jaren in een stijgende lijn, tegen de licht dalende landelijke trend in. Er is ook een Braamsluiper waargenomen, maar een geldig broedterritorium kon niet worden vastgesteld.

Afb.3 - Heggenmus

Bosrandvogels	Bijz.	2025	2024
Ekster		8	9
Gekraagde Roodstaart	B	1	1
Groene Specht	B	2	2
totaal		11	12

Er zijn ook Groenlingen en Putters waargenomen, maar geldige broedterritoria konden niet worden vastgesteld.

Roofvogels	Bijz.	2025	2024
Buizerd	B	1	1
Torenvalk	K	-	1
totaal		1	2

Het paartje Torenvalken is gesignaleerd, maar gaf onvoldoende aanleiding om te kunnen spreken over een territorium. De nestkast bleef na 2 succesvolle jaren leeg. De oorzaak is onduidelijk, maar het schijnt een slecht veldmuizenjaar te

zijn volgens de Zoogdiervereniging. Elders zijn ook meer lege nestkasten voor de Torenvalk aangetroffen. Zoals bijvoorbeeld ook de torenvalkkast bij het Beleefbos in Weusthag Stadspark Zuid. En ook Stichting Hofvogels constateerde tegenvallende broedresultaten en legde een verband met de extreem warme meimaand gevolgd door droogte met gevolgen voor het voedselaanbod. De aan- of afwezigheid van voldoende veldmuizen bepaalt in hoge mate of er aan een nest begonnen wordt. Dit jaar is door Sovon en Vogelbescherming uitgeroepen tot 'Jaar van de Torenvalk', omdat hij als kwetsbaar op de Rode Lijst staat en verdere achteruitgang dreigt. Dit komt landelijk vooral omdat er door intensief landbouwgebruik gemiddeld genomen minder veldmuizen voorkomen.

Er is ook meermaals een niet-territoriale, jagende (witte) Buizerd waargenomen, naast het aanwezige broedpaar. Tevens zijn overvliegende Sperwers gezien, die niet gebonden bleken te zijn aan het telgebied.

Weidevogels	Bijz.	2025	2024
Kievit	B	3	2
Scholekster	B	1	-
Witte Kwikstaart	B	-	1
totaal		4	3

Er vliegen meerdere paartjes Scholeksters in het gebied rond, om te foerageren op de vochtige weilanden. Het platte dak van een nabijgelegen sportschool bleek bij één paartje zeer in trek te zijn. De Witte Kwikstaart is als uitsluitend insecteneter kwetsbaar door de

sterke afname van insecten. Het is een landelijk beeld dat hij achteruitgaat. Hij is waargenomen, maar een territorium kon niet worden vastgesteld.

Begin april was er een grote groep Graspiepers op de weides die op doortrek waren naar Scandinavië. Broeden in Nederland is voor hen meer voorbehouden aan kuststreken met open duinen.

Overige soorten	Bijz.	2025	2024
Bonte Vliegenvanger	B	2	3
IJsvogel	Z	2	1
Koekoek	K	1	1
Steenuil	K	1	-
Turkse Tortel		2	1
totaal		8	6

Afb. 4 - Steenuil

De Steenuil broedde bij een boerenerf en was voor het eerst in jaren waargenomen.

Overige waarnemingen:

In deze inventarisatie zijn de waargenomen kolonievogels Aalscholver, Blauwe Reiger, Kokmeeuw, Visdief en Roek niet opgenomen.

Ook niet de waargenomen Boerenzwaluw, Gierzwaluw en Huismus. Hiervoor zijn aparte nestentellingen nodig, die hier niet worden uitgevoerd.

De bekende dichtstbijzijnde gebiedskolonies waar onderstaande soorten broeden zijn:

Aalscholver; Koningsbeek Gelselaarsebroek en Zwillbrocker Venn.

Blauwe Reiger; Breeriet Delden, Twickelervaart Deldenerbroek, Hulsbeek en Lonnekermeer.

Kokmeeuw; Elsenveld en Zwillbrocker Venn.

Visdief; vermoedelijk enkele veenplassen in Twente.

Roek; van Alphenbos, Weusthag Stadspark Zuid.

5. Nawoord

Ook in 2026 zullen broedvogels wederom worden geïnventariseerd om verdere continuïteit in de tellingen te verkrijgen. De werkgroep 'ProNatuur' zal beheersmaatregelen⁴ om de vogelstand te verbeteren voorstellen, zoals de verdere aanplant van struikgewas en heggen.

De nestkastjes worden door de werkgroep 'ProNatuur' in de herfst gecontroleerd, schoongemaakt en eventueel gerepareerd. Voor wijkbewoners zal er in het voorjaar opnieuw een vogelexcursie worden gehouden om de kennis over het cultuurlandschap en de avifauna te vergroten.

September 2025
André van den Berg, Jan Evers (medeteller)
Sovon Vogelonderzoek Nederland
Twentse Vogelwerkgroep

Foto Koolmees voorblad:

Rob [@waarneming.nl](mailto:waarneming.nl)

Foto dode Bosuil:

Ireen Rientjes

Bron vogeltekeningen:

Naturalis Biodiversity Center:

[J.Reydon – Afb. 1, 3](#)

[F.J. Maas – Afb. 2](#)

P. van der Wolf – Afb. 4

⁴ Beheerplan en Inrichtingsplan Weusthag / mei 2025

De invloed van natuurherstelwerkzaamheden op het voorkomen van de grauwe klauwier op Punthuizen

Rudi Lanjouw

Inleiding

In de jaren 2023 – 2025 is op en rond Punthuizen (gemeente Losser) hard gewerkt om de doelstellingen van Natura 2000 te halen. Hiervoor zijn bomen gekapt, houtwallen verwijderd en sloten gedempt. En men is nog niet klaar, zag ik onlangs. Deze ingrepen hebben impact op agrariërs, zij kunnen niet meer op die manier werken die ze voor ogen staat. Maar deze ingrepen hebben ook invloed op vogels. Er zijn vogelsoorten die geen hinder ondervinden van deze werkzaamheden. Voor andere gaan mogelijkheden om te broeden verloren, maar soms ontstaan er ook, ongewild, tijdelijke mogelijkheden om een territorium te vestigen. Natuurbeschermingsorganisaties zouden hier meer van kunnen profiteren en dit zelfs onderdeel van hun beleid kunnen maken.

foto 1. een bord om duidelijk te maken dat er wat gaat gebeuren

Het onderzoek en de resultaten

Vanaf 2013 worden er, vrijwel jaarlijks, grauwe klauwieren vastgesteld op Punthuizen. Het leek er jarenlang op dat er sprake was van één territorium, totdat er vanaf 2020 extra veel tijd gestoken werd in het vaststellen van het exacte aantal. Dit bleek een tijdrovende klus. Grauwe klauwieren kunnen zich namelijk zeer onopvallend gedragen waardoor niet altijd in alle territoria vogels te zien zijn. Daarom wordt tijdens een bezoek aan het terrein regelmatig achterom gekeken, wat niet zelden een extra waarneming oplevert. Maar soms zitten ze ook dicht bij elkaar. In een wal van 100 meter kunnen zich wel twee territoria bevinden, iets waarop men niet altijd rekent, zoals in 2024 aan de Holtweg. De mannen van deze twee territoria komen dan vaak om beurten in de top van een boompje zitten, waardoor het lijkt dat er maar één paar aanwezig is. Extra tijd uittrekken om een tweede territorium vast te stellen kan dus lonend zijn.

*foto 2. grauwe klauwier man houdt de fotograaf in de gaten
Punthuizen, 2024, foto: Robert Blanke*

Om het aantal territoria vast te stellen is het gebied jaarlijks meerdere keren doorkruist. Bij het bepalen van het aantal territoria is gebruik gemaakt van BMP-A criteria. Hierbij was voor de datumgrenzen en fusieafstanden extra aandacht. Ook is regelmatig waarneming.nl geraadpleegd. Het studiegebied bestond uit Punthuizen en de zuidelijke rand van het Beuninger Achterveld.

2023

In 2023 zijn op Punthuizen vier territoria van de grauwe klauwier vastgesteld. Ze bevonden zich rond het middengedeelte in struikjes en andere lage vegetatie (foto 3). Eén territorium had broedcode 12, de andere drie minstens broedcode 3.

foto 3. Punthuizen met op de voorgrond schraal grasland en achterin lage, bollige struikjes. Een enkele hiervan werd bezet door een grauwe klauwier

fig. 1. verspreiding van de grauwe klauwier in 2023

2024

In het najaar van 2023 is, in het kader van natuurherstelwerkzaamheden (Natura 2000), begonnen met de kap van bomen en het verwijderen van (hout)wallen. Het hout is ter plaatse op stapels gegooid, waardoor er op en rond Punthuizen overal takkenhopen lagen (zie fig. 2). Het was de bedoeling deze takkenhopen in het voorjaar van 2024 te verwijderen, maar hevige regenval verhinderde dit. Nadat de eerste grauwe klauwieren in het gebied waren gesignaleerd is contact gezocht met SBB met de vraag of de takkenhopen langer konden blijven liggen om als broedplaats voor de grauwe klauwier te kunnen dienen. Hieraan is gehoor gegeven en de takkenhopen zijn pas na het broedseizoen verwijderd.

De takkenhoop in het noordwesten was gelijk bezet. Deze plek is rond 22 mei verlaten omdat deze direct aan de Holtweg lag en er verstoring optrad. Vanaf die datum zijn op de grote hoop in het westen van Punthuizen wel weer grauwe klauwieren waargenomen, wat doet vermoeden dat dit hetzelfde paar was. Op 28 juli (na de datumgrens) zijn op deze enorme takkenhoop zelfs drie mannen tegelijk gezien. In totaal zijn er 91 waarnemingen verricht. Deze waren verdeeld over 9 territoria. Twee territoria met alleen een waarneming van een man. Eén territorium met 3 vliegvlugge jongen en twee territoria met minstens 2 vliegvlugge jongen. Drie territoria met minstens broedcode 7 en één met broedcode 14. In figuur 2 geven gele stippen de (vermoedelijke) broedplaatsen aan. Eén nest bevond zich in een bramenwal, een ander in lage bollige vegetatie (zie foto 3). Van de andere zeven bevonden zich vijf in takkenhopen en voor de andere twee zijn hiervoor sterke aanwijzingen.

foto 4. Punthuizen 2024, foto: Robert Blanke

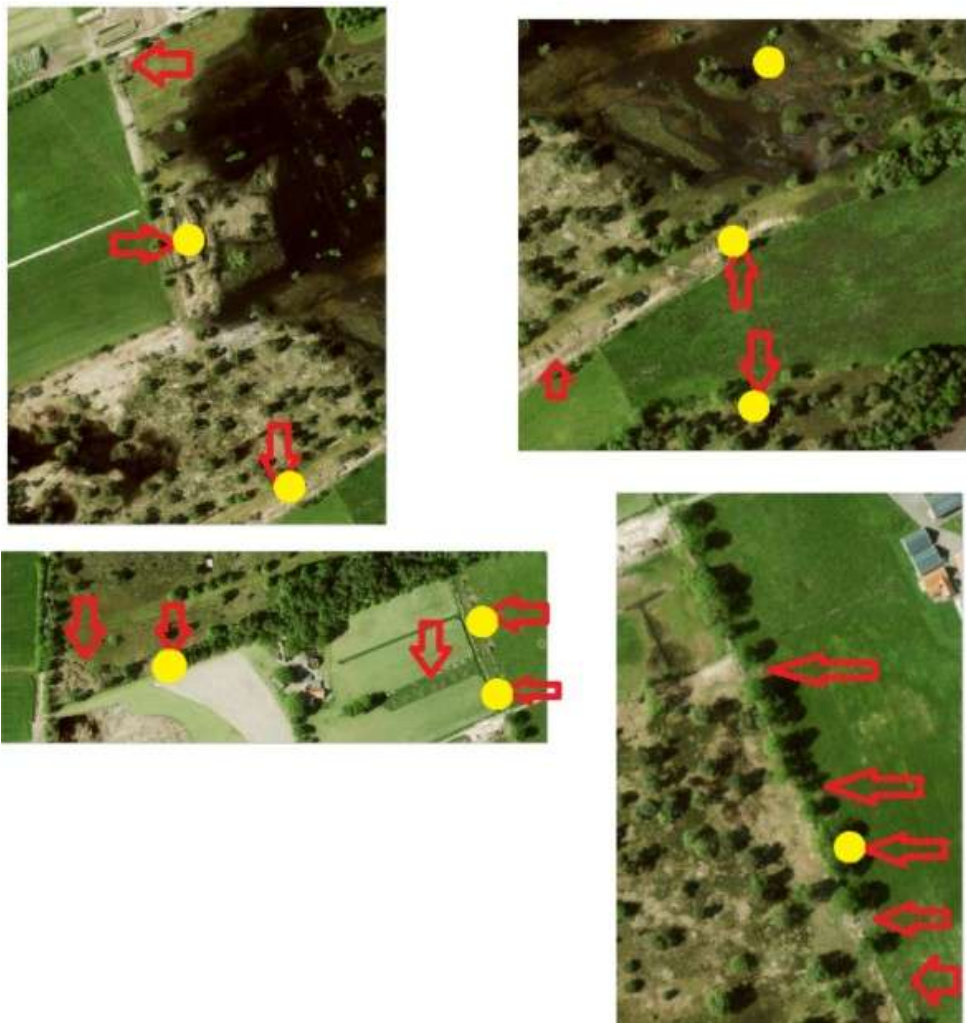

fig. 2. overzicht van de takkenhopen (pijlen) en (vermoedelijke) broedplaatsen (gele stippen) van de grauwe klauwier in 2024

In 2024 was het “bolbosje” in het noordwesten van Punthuizen niet bezet, maar de iets ten zuiden gelegen takkenhoop wel. In 2023 en 2025 zat in dit bosje (foto 6) wel een grauwe klauwier.

foto 5. twee takkenhopen die door grauwe klauwieren zijn uitgezocht om in te broeden. Punthuizen, 25-5-2024, foto's: Hans & Job Noordkamp

2025

In het najaar van 2024 zijn alle takkenhopen verwijderd. Hierdoor was er een situatie ontstaan die vergelijkbaar was met die in 2023. In 2025 waren echter ook alle bramenwallen verwijderd en sloten gedempt. In het begin van 2025 zag het er even naar uit dat de populatie volledig zou instorten, maar gelukkig was er nog plek voor 5 territoria, zelfs één meer nog dan in 2023.

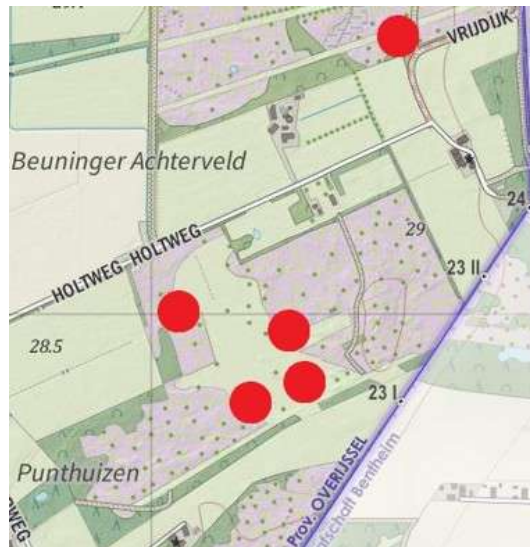

fig 4. verspreiding van de grauwe klauwier in 2025

Tot slot

Voldoende voedsel en een veilige plek om een nest te bouwen zullen voor de grauwe klauwier belangrijke voorwaarden zijn om ergens tot broeden over te gaan. Dat er van het ene op het andere jaar een toename van 4 naar 9 territoria mogelijk was doet vermoeden dat het met het voedselaanbod in Punthuizen wel goed zit. Het afwisselende landschap met kort gras, langer gras, heide en kale plekken biedt de grauwe klauwier voldoende mogelijkheden voedsel te vinden.

De toename in 2024 t.o.v. 2023 en de afname in 2025 t.o.v. 2024 valt precies samen met de aanwezigheid/afwezigheid van takkenhopen. Dit zou kunnen betekenen dat de beperkende factor voor het aantal territoria van de grauwe klauwier in Punthuizen de beschikbaarheid van nestgelegenheid is. Als de “bolbosjes” vergeleken worden met de takkenhopen dan zien we een groot verschil. De meeste van die bosjes zijn erg klein en redelijk open van structuur. Het meest robuuste bosje vinden we in het noordwesten van Punthuizen, redelijk dicht langs de Holtweg. Veel fotografen hebben dit bosje op de foto staan (foto 6). De meeste bosjes zullen dus onvoldoende bescherming bieden tegen predatoren. De takkenhopen daarentegen waren behoorlijk groot en dicht van structuur en daar zal de bescherming beter zijn geweest. Toen in 2024 in het noordwesten van Punthuizen in de buurt van een bosje een grote takkenhoop was verschenen, werd gekozen voor de takkenhoop en niet voor het bosje. Blijkbaar gaf deze takkenhoop toch een betere bescherming. Er wordt in de literatuur weinig melding gemaakt van takkenhopen die door grauwe klauwieren gebruikt worden als nestlocatie. De enige melding die is gevonden betrof een opmerking dat takkenhopen gebruikt konden worden als uitkijkpost, maar die dateert alweer uit 1985. Maar dat takkenhopen ook gebruikt kunnen worden om in te broeden was niet eerder zo duidelijk.

foto 6. redelijke dicht bosje langs de Holtweg, waar in 2023 en 2025 een grauwe klauwier heeft gebroed

Dit biedt natuurbeschermingsorganisaties, als er werkzaamheden worden verricht voor natuurherstel, de mogelijkheid iets te doen voor de grauwe klauwier. Het op hopen gooien van takken, maar vooral het één of meerdere jaren laten liggen van die hopen, bij voorkeur op redelijke afstand van elkaar biedt de grauwe klauwier extra mogelijkheden om te broeden. Als dit onderdeel wordt van het beleid van natuurbeschermingsorganisaties kan het aantal grauwe klauwieren op en rond Natura 2000 gebieden nog behoorlijk toenemen. Op deze wijze zal de vogelpopulatie met een interessante soort worden verrijkt. Een grauwe klauwier is niet alleen mooi om te zien, maar zegt ook iets over de kwaliteit van een gebied. Je zou kunnen zeggen dat het een indicator is voor een rijk insectenleven.

Dankwoord

Ik wil iedereen bedanken die zijn waarnemingen op waarneming.nl heeft gezet. Met name wil ik Robert Blanke en Hans Noordkamp bedanken voor het beschikbaar stellen van foto's.

Staatsbosbeheer wordt heel hartelijk bedankt voor het verlenen van de benodigde vergunning.

Literatuur:

Burg, A. van den, M. Nijssen, M. Geertsma, S. Waasdorp & D. van Nieuwenhuyse (2011): De grauwe klauwier – ambassadeur voor natuurherstel. KNNV uitgeverij. Zeist.

Grotenhuis, J., F. Hustings, R. Kwak & R. Lanjouw e.a. – Vogelwerkgroep Zuidoost-Achterhoek (1985): Broedvogels van Winterswijk. KNNV uitgave 40. Hoogwoud.

Lanjouw, R. (2022): Grauwe klauwier in Losser & Roderveld in 2021. *Ficedula* 51, nr. 3, 2-6.

Vergeer J.W., A. Boele, J. van Bruggen & C. van Turnhout (2023): Handleiding Sovon Broedvogelmonitoring: Broedvogel Monitoring Project en kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland. Nijmegen.

Rudi Lanjouw

Blauwe Kiekendieven, muizen en braakballen

Jan Evers

Ik kijk en help (een beetje) mee met het meerjarige winterproject door Peter van den Akker voor de Stichting Roofvogelecologie & Landgebruik om blauwe kiekendieven te monitoren. Vragen van het project zijn: hoeveel blauwe kiekendieven zijn er, hoe gebruiken ze het terrein, waar slapen ze, waar eten ze, wat eten ze. Met als uiteindelijk doel om maatregelen voor te stellen die het voor de blauwe kiekendief wat gemakkelijker maakt in onze omgeving. Onze blauwe kiekendief broedt in noord Scandinavië en Rusland en overwintert onder andere bij ons, meestal in (de omgeving) van veengebieden. Ze slapen dan vaak in het veengebied en foerageren in de gebieden eromheen (weilanden, akkers). Het hoofdvoedsel bestaat uit veldmuizen.

Voor de slaappleatstelling in het veengebied moet je eind van de middag rond de schemering (of 's ochtens voor het dag wordt) in het veengebied staan. Eind van de middag komen de kiekendieven aangevlogen, vliegen wat rond boven de slaapplek en duiken dan plots naar beneden en blijven zitten, bijvoorbeeld tussen pollen pijpestrootje. Ze kiezen vrijwel elke dag een andere slaapplek.

Dick, adult (foto: Peter vd Akker)

Slaapplek, links schijtsporen, rechts de

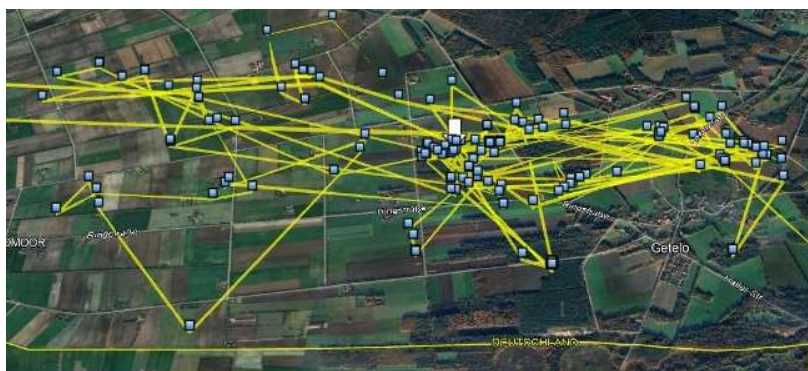
Op de slaapplekken worden braakballen gezocht. Je vindt een slaapplek door te letten op een geplette plek met op de ene kant witte poepsporen, de braakbal ligt dan aan de andere kant van de plek. De braakballen worden uitgepluisd om vast te stellen wat de kiekendief eet. In 95% van de gevallen zijn dat dus veldmuizen.

Om het slaap- en foeragegedrag beter te kunnen volgen wordt een aantal kiekens gezenderd. Alle gezenderde kiekens krijgen een naam. Deze winter zijn er vier gezenderd, waaronder Elias in zijn eerste winter (zie foto hiernaast). Van de vorige winter vliegt Rick nog rond, zodat er nu vijf gezenderde kiekens gevolgd worden.

Elias, 1^e winter (foto: Peter vd

Op de kaart zie je dat Elias elke dag heen en weer vliegt tussen zijn slaapplek in de Engbertsdijkswenen en zijn foerageergebied bij Getelo, ten noorden van de cirkels van Jannink (Mander).

GPS-tracking van Elias (foto: Peter vd Akker)

Met de gps-gegevens kan precies gevolgd worden waar de kiekendieven vliegen, slapen en eten.

Het blijkt dat een aantal kiekendieven niet terugkomt in het veen om te overnachten, maar in het foerageergebied blijft.

Elias sliep tot en met 15 februari in de Engbertsdijks-venen. Daarna bleef hij dicht bij zijn foerageerpercelen overnachten. Bijvoorbeeld op de Itterbecker heide en ook op de cirkels van Jannink.

Met de gps-coördinaten kan de slaapplek nauwkeurig opgezocht worden. Zo vonden we in drie van de vier gevallen de braakballen binnen een cirkel van een meter!

Om vast te stellen wat de relatie is tussen het aanbod van veldmuizen en het aantal blauwe kiekendieven dat nog even blijft, worden de muizen geteld op een paar percelen. Dat gaat als volgt: op tien plekken op een rij, elk 10 meter van elkaar tel je het aantal muizengaten in een cirkel met een straal van anderhalve meter. Dus je telt niet echt het aantal muizen, maar het aantal gaten is een indicatie. Hieronder een aantal foto's ter illustratie.

Met veel plezier heb ik de afgelopen maanden een aantal keer meegelopen met Peter van den Akker. Mooi om zo dicht op de blauwe kiekendief te komen, een prachtig beest.

Muizengaatjes zoeken

Jan Evers, maart 2026

“Opnieuw een geval met Blauwe kiekendief en Torenvalk, maar nu zijn de rollen omgekeerd”

Hans van der Munnik

Naar aanleiding van het artikel van Peter v.d. Akker in *Ficedula* van januari 2026 over kleptoparasitisme, maakten wij eind 2025 en begin 2026 precies het omgekeerde mee. Namelijk een Torenvalk die de prooi stal van een Blauwe Kiekendief. Ik licht hieronder mijn waarnemingen toe.

Op 19 november 2025 zien wij een adulte man Blauwe Kiekendief jagen boven het grasland aan de Rauwbloksweg. Om 12:49 uur stort hij zich naar beneden en 1 minuut later vliegt hij met een prooi (muis) naar het naastgelegen perceel om deze daar naar binnen te werken. Direct hierna wordt onze aandacht getrokken door een enorm gekrijs en zien we dat de Blauwe kiekendief in gevecht is met een vrouwtje torenvalk die zijn klauwen in de prooi van de kiek heeft gezet (zie foto 1).

Foto 1. Vrouwtje Torenvalk pakt op 19 nov 2025 een prooi van man Blauwe kiekendief

Kort hierop zie wij dat het vrouwtje Torenvalk met prooi opvliegt, het gevecht heeft dan ruim 10 seconden geduurd.

De torenvalk vliegt zelfs nog even een rondje over de zittende kiek heen. Vervolgens komt er een Zwarte kraai aanvliegen die waarschijnlijk op het lawaai is afgekomen en gaat op 2 meter afstand zitten van de blauwe kiek. De kraai loopt nog iets dichterbij hem af maar blijft op gepaste afstand staan. Mogelijk kwam de Zwarte kraai kijken of hij ook iets kon bemachtigen, maar het lijkt erop dat de kraai begrijpt dat de prooi al is afgepikt. Precies twee en een halve minuut later is de man Blauwe Kiek alweer aan het jagen boven hetzelfde grasland en vangt direct weer een nieuwe prooi. Maar nu vliegt hij verder door naar een andere plek op het perceel.

Dat onze waarneming geen unicum is blijkt op 2 januari 2026. Dan zien we opnieuw aan de Rauwbloksweg een vrouw Torenvalk die een prooi afpakt van een subadulte man Blauwe kiekendief (zie foto 2 en 3).

Op foto 2 zien we het vrouwtje Torenvalk al een duikvlucht nemen om vervolgens (zie foto 3) de prooi af te pakken en af te dekken met haar vleugels (mantelgedrag).

Foto 2. Een tweede waarneming van een Torenvalk op 2 jan 2026 die een prooi van een Blauwe Kiekendief afpakt.

Foto 3. Torenvalk “mantelend” over haar afgenomen prooi

Het Handbook of the birds of the western Palearctic meldt alleen dat de Torenvalk prooien van andere predatoren kan afpakken. Maar geeft geen verdere bijzonderheden. Wel bijzonder dat dit een vrouw Torenvalk van circa 250 gram tweemaal lukte bij een man Blauwe kiekendief van circa 400 gram. Blijkbaar was wendbaarheid en snelheid hier belangrijker dan grootte en gewicht.

Hans van der Munnik (foto's van de auteur)

Email: hvdmunnn@xs4all.nl

Peter van de Akker

De Stichting Roofvogelecologie & Landgebruik doet een meerjarig habitatonderzoek van overwinterende Blauwe kiekendieven in de grensstreek Overijssel – Duitsland. De TVWG steunt dit onderzoek financieel, hetgeen mogelijk is gemaakt door een ontvangen legaat van Dick Roggeveen. De komende jaren doen we verslag over de resultaten van dit onderzoek via artikeltjes en lezingen. In dit artikel informeren we u over zenderkiek Dick.

Kleed en bijzonderheden vangen

We vingen op 14 januari 2026 om 16.10 uur een adulte man welke we uit eerbetoon aan Dick Roggeveen naar hem hebben vernoemd. Na het verwijderen van de vogel uit het net werden eerst diverse maten genomen, daarna werd de vogel geringd en vervolgens een zender aangebracht met een speciaal tuigje. Als laatste voor het vrijlaten maakten we diverse foto's.

Dick had een half volle krop en woog 413 gram (gemiddeld wogen 7 tot nu toe gevangen vogels 426 gram, spreiding 403 – 464 gram).

We determineerden Dick als een 3-de kalenderjaar vogel vanwege de bruine rugveren (zie foto links). Adulte mannen hebben een donker grijze rug.

Foto's: Dick links zonder en rechts met zender.

Overwintering in Nederland en Duitsland

Dankzij de zender kunnen we het ruimtegebruik van Dick nauwgezet volgen. Afhankelijk van de batterijvulling kunnen tot wel 12 punten/uur worden vastgelegd. Midden in de winter met een lage zonnestand en korte daglengte kan maar circa 0,5 – 1 punt/uur worden vastgelegd. In de winter van 2026 hield Dick zich in de volgende gebieden op:

- Engbertsdijkvenen: 14 jan – 16 feb 2026 (33 dagen),
- Westerbork: 20 feb – 2 mrt 2026 (11 dagen),
- Jadebusen Niedersachsen: 3 – 7 mrt 2026 (5 dagen),
- Groser und kleiner Serrahn Mecklenburg: 10 mrt – 3 april (25 dagen).

Het vroege vertrek (half februari) uit de Engbertsdijkvenen verraste ons. Op dat moment verbleven er veel Blauwe kiekendieven in onze regio dankzij een goed muizenaanbod.

Maar ook 2 andere zenderkieren trokken in dezelfde tijd al weg uit Twente.

In alle 4 gebieden zien we een relatie tussen een slaapgebied (heide- en hoogveenterreinen) met een nabijgelegen foerageergebied in agarisch cultuurland. In de Engbertsdijkvenen foerageerde Dick vooral westelijk en oostelijk van Vroomshoop. Hier sliep hij ook veelvuldig op een agrarisch perceel waarop een afgestorven cultuurgewas stond (een soort afrikaantje, zie foto).

In dit perceel hebben we een serie braakballen van Dick verzameld. In januari en februari 2026 was er op veel plaatsen een goed aanbod van veldmuizenkolonies. Op diverse kavels hebben we de foerageerlocaties van Dick bemonsterd. Vermoedelijk moest Dick een aantal malen van overwinteringsgebied wisselen vanwege een uitputting/onvoldoende voedselaanbod. Hij deed dit door verplaatsing in noordelijke en oostelijke richting.

Uiteindelijk verbleef Dick in 2 gebieden een langere tijd (25 en 33 dagen).

Foto: het gewas (Tagetes spec.) waar Dick in sliep nabij Vroomshoop.

Route naar broedgebied

Dick vertrok op 4 april uit Serrahn en vloog hij via Polen, Litouwen, Letland, Estland tenslotte naar Finland. Op 12 april om 13.42 uur verbleef Dick ongeveer 100 km oostelijk van Vaasa. De vliegsnelheid van Dick tijdens deze trek varieerde tussen 18 en 98 km/uur. Blauwe kiekendieven maken net als andere roofvogels gebruik van thermiekbellen waarna ze van grote hoogte afglijden in de gewenste richting. Tijdens deze glijvluchten bereiken de vogels hun maximale snelheid.

De meest actuele vraag op dit moment is natuurlijk; waar gaat Dick een broedterritorium vestigen en proberen een vrouwtje aan zich te binden? Wordt het Finland of steekt hij de grens over naar Rusland? Daarover hopen we u later te kunnen informeren!

Bijzondere waarnemingen in Twente (januari t/m maart 2026)

Beflijster

- 02-01 Tubbergen: 1 ex. (V) foeragerend (J.G. ten Hoopen)
26-03 Sallandse Heuvelrug, Haarlerberg: 1 ex. (M) ter plaatse (Tom Schoonhoff)

Bokje

- 04 en 10-01 en 16-02 Borne, De Veldkamp: 1 ex. opvliegend (Meerdere wnrs)
04-01 Haaksbergen, Onland en Horsterveld: 1 ex. overvliegend (Luuk)
04-01 Ypelo, Eksosche Aa: 1 ex. opvliegend (van den Berg, Jos)
07-01 Goor: 1 ex. ter plaatse (Tim Asbreuk)
11-01 Wierden, Zunasche Heide: 1 ex. foeragerend (Gerwin van de Maat)
25-01 Rijssen, Middelveen: 1 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)
07-02 Nijverdal, Wierdense Veld: 1 ex. ter plaatse (Brend Jansen)
24-02 Sallandse Heuvelrug, Haarlerberg: 1 ex. opvliegend (Rick Ruis)
10-03 Mander, Cirkels van Jannink: 1 ex. ter plaatse (Jacob vd Weele)
10-03 Kristalbad: 1 ex. rustend (Meerdere wnrs)

Bronskopeend

- 08-01 t/m 14-02 Vriezenveen, Oosterweiland: 1 ex. (M) ter plaatse (Meerdere wnrs)

Chileense Flamingo

- 30-03 Haaksbergerveen, Wennewickweg: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)

Drieteenmeeuw

- 28 en 29-03 Hengelo (OV), Kleigaten van Rientjes: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)

Dwerggors

- 11-02 t/m 05-03 Hengelo (OV): 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)

Geoorde Fuut

- 05-02 Losser, Oelemars: 1 ex. ter plaatse (Maurits Poirot)

Grauwe Gors

- 07-03 Nijverdal, Wierdense Veld: 1 ex. ter plaatse (Petra)

Grijze Wouw

- 01-01 t/m 17-01 Nijverdal, Wierdense Veld: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)

IJslandse Grutto

- 15-02 Wierden, Zunasche Heide: 4 ex. ter plaatse (Timo Roeke)
28-02 Vriezenveen, Oosterweilanden: 5 ex. ter plaatse (Gerrit Kamphuis)
15-03 Vriezenveen, Oosterweilanden: 1 ex. ter plaatse (Cris Koster)
16-03 Rijssen, Overtoom: 1 ex. ter plaatse (Rick Ruis)
19-03 Vriezenveen, Oosterweilanden: 1 ex. ter plaatse (Ramon Janssen)

Klapekster

Van 02-01 t/m 3103 plm. 200 waarnemingen uit geheel Twente. Voornamelijk uit de bekende veen- en heidegebieden, zoals de Sallandse Heuvelrug.

Klapekster

Foto: Harry de Jong

Kleine Barmsijs

- 02-01 Vriezenveen, Oosterbouwlanden: 10 ex. ter plaatse (Cris Koster)
06-01 Reutum, Reutumerweuste: 2 ex. ter plaatse (Patrick Scholten)
24-01 Nijverdal: 1 ex. ter plaatse (Dylan van Gaalen)
25-01 Hengelo (OV): 1 ex. ter plaatse (Gerrit ter Haar)
15-03 Wierden, Zunasche Heide: 1 ex. foeragerend (Ineke Kerkhoff)

Kleine Rietgans

- 01en 02-01 Engb.venen, Paterswal (Dalweg): 1 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)
02-01 Vriezenveen, Oosterweilanden: 1 ex. ter plaatse (Erik-Jan Visser)
10-01 Sallandse Heuvelrug, N2000: 12 ex. overvliegend (Rick Ruis)
24-01 Vriezenveen, Oosterweilanden: 1 ex. ter plaatse (Brend Jansen)
24 t/m 27-01 Geesteren (OV), Weitemanslanden: 1 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)
07-02 Demmersblok, natuurontwikkelingsgebied: 1 ex. overvliegend Z (S. vd Burg)
08-02 Ootmarsum, Ottershagen: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
21-02 Engb.venen, Paterswal (Dalweg): 1 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)
21-02 Hellendoorn, Hellendoornse Broek: 1 ex. foeragerend (Huub ter Haar)

Kleine Vliegenvanger

- 29-03 Almelo, Windmolenbroek: 1 ex. (M) ter plaatse (Roy Boere)

Kleine Zwaan

- 10-01 Nijverdalen, Wierdense Veld: 1 ex. overvliegend (Brend Jansen)
14-01 Zenderen, Zendersche Esch: 3 ex. overvliegend NO (Timo Roeke)
15-01 Deurningen: 1 ex. overvliegend O (Timo Roeke)

Koereiger

- 14-02 Daarlerbeek, Twist: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)

Koereiger

Foto: Harry de Jong

Kokardezaagbek

26-01 Almelo: 1 ex. ter plaatse (Monique Wisse Nijssen)

Kortsnavelboomkruiper

02-01 en 07-02 Losser, Boerskotten: 1 ex. roepend (Meerdere wnrs)
04-01 Oldenzaal, Hartjesbosch: 1 ex. roepend (Ruben Bos)
17-01 Sallandse Heuvelrug, Nijverdalse Berg: 1 ex. ter plaatse (Joost vd Laan)
25-02 t/m 31-03 Lonneker, Lonnekerberg: 1 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)
07-03 Rossum (OV), Roderveld: 1 ex. baltsend / zingend (Ruben Bos)
15-03 Lonneker, Haagse Bosch: 1 ex. baltsend / zingend (Carl Derks)
19 en 22-03 Losser, Boerskotten: 1 ex. baltsend / zingend (Meerdere wnrs)
21-03 De Lutte, Paaschberg: 1 ex. foeragerend (P. Hovenkamp)
24-03 Ambt Delden, Twickel: 1 ex. foeragerend (André van den Berg)

Kuifduiker

09 t/m 16-02 Enschede, Kristalbad: 1 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)

Nonnetje

02 t/m 13-01 Enter, Enterven: 1 ex. (V) ter plaatse (Meerdere wnrs)
23-01 Vriezenveen, Oosterweilanden: 6 ex. (V) ter plaatse (Brend Jansen)
23-01 Enschede, Het Rutbeek: 2 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
30-01 Kristalbad: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
02-02 Enschede, Het Rutbeek: 1 ex. (M) ter plaatse (Meerdere wnrs)
03 t/m 07-02 Vriezenveen, Oosterweilanden: 2 ex. (V) ter plaatse (Meerdere wnrs)
07 t/m 16-02 Enschede, Het Rutbeek: max 9 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
12-02 t/m 06-03 Enter, Elsgravenweg e.o.: 2 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)
14 t/m 21-02 Enschede, Het Rutbeek: 5 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
14-02 Enschede, Lonnekermeer: 1 ex. (V) foeragerend (Dick Kuipers)
21 t/m 28-02 Enter, Enterven: 2 ex. (V) foeragerend (Meerdere wnrs)

Noordse Kauw

Van 01-01 t/m 02-03 Enschede: 1 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)
02-01 Vriezenveen, Oosterbouwlanden: 1 ex. ter plaatse (Rick Ruis)
02-01 Losser, Schoklandweg: 1 ex. ter plaatse (Sander Wansing)
05-01 en 16-03 Rijssen: 1 ex. ter plaatse (Stan ter Harmsel)
09 en 21-01 Hengelo (OV): 1 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)
21-01 Almelo: 1 ex. ter plaatse (CB)
21-02 Tubbergen, Breembroekshoek: 1 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)
21-02 Oldenzaal, Trafostation: 1 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)
21-02 Wierden, Zuidbroek: 1 ex. foeragerend (Ineke Kerkhoff)
28-02 Nijverdalse Sportpark: 1 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)
08-03 Haaksbergen, De Sieppe: 1 ex. foeragerend (P. Hovenkamp)

10-03 Denekamp, Denekamperveld: 1 ex. ter plaatse (Kees de Ruijter)
14-03 Borne, Bornsche Maten: 1 ex. foeragerend (P. Hovenkamp)
26-03 Daarlerveen: 1 ex. ter plaatse (Dirk Winters)

Oehoe

20-01 Almelo, Het Paradijs: 1 ex. (M) ter plaatse (Meerdere wnrs)
18-02 Goor, Hengelerhoek: 1 ex. overvliegend (Henri Bouwmeester)
11-03 Ootmarsum, Witstaartweg: 1 ex. ter plaatse (Niek van Woudenberg)

Pestvogel

03-01 Hengelo (OV): 2 ex. ter plaatse (Ramon Janssen)
09-01 Wierden: 4 ex. overvliegend O (Frans Kuizenga)
30-03 Borkeld, N2000: 1 ex. ter plaatse (E. Keizer)

Raaf

Van 01-01 t/m 31-03 Meer dan 400 waarnemingen uit geheel Twente

Regenwulp

28-03 Tubbergen, Tubberger Esch: 1 ex. ter plaatse (Monique Drees - vd Ham)

Rode Wouw

Van 04-01 t/m 31-03 Meer dan 400 waarnemingen uit geheel Twente

Roerdomp

10-01 Sint Isidorushoeve, dorp: 1 ex. overvliegend (Tim Asbreuk)
Van 13-01 t/m 17-02 Kristalbad: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
14-01 Geerdijk / De Kolenmieten: 1 ex. opvliegend (Johan Middag)
Van 21-01 t/m 04-03 Enschede, Lonnekermeer: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
01-02 Beneden Regge, Archemermaten: 1 ex. ter plaatse (A. Lusseveld)
07-02 Lonneker, Haagse Bosch: 1 ex. ter plaatse (Bert van Eekelen)
03 t/m 23-03 Wierden, Zunasche Heide: 1 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)
09-03 Deurninge, Gammelkerveld: 1 ex. overvliegend (Job Noordkamp en FA)

Roodhalsfuut

19-03 Bornerbroek, Wolbeslanden: 1 ex. ter plaatse (Gijs Gasthuis)

Roodhalsgans

10-01 Almelo, Westerweilanden: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)

Rouwkwikstaart

31-03 Enschede, De Broeierd: 1 ex. slaapplaats (Robin Drenth)

Rouwkwikstaart

Foto: Harry de Jong

Ruigpootbuizerd

- 21 t/m 31-01 Sallandse Heuvelrug: 1 ex. jagent (Meerdere wnrs)
- 13 t/m 28-02 Nijverdal, Wierdense Veld: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
- 13 t/m 27-02 Wierden, Westerveen: 1 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)
- 15-02 Rijssen Ligtenberg, landbouwgronden: 1 ex. ter plaatse (Oscar)
- 16 en 27-02 Markelo, Herikervliet/Domelaar: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)

Sneeuwgans

- 01-01 t/m 14-03 Vriezenveen, Oosterweilanden: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
- 02-01 t/m 21-02 Almelo, Westerweilanden: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
- 10-01 Twenterand (gemeente) : 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
- 14 t/m 26-01 Wierden, Lageveld: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
- 15 t/m 23-03 Almelo, Bedrijvenpark Twente: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)

Taigaboombkruiper

- 17-02 Almelo, Gravenbos: 1 ex. roepend (Esther Dieltjes)
- 15-03 Lonneker, Lonnekerberg: 1 ex. baltzend / zingend (Rolf de By)

Topper

- 13 t/m 20-02 Hengelo (OV), 't Genseler: 1 ex. (M) ter plaatse (Meerdere wnrs)

Wilde Zwaan

- 03-01 Dammarkte, Boksloot: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
- 04-01 Lonnekermeer, N2000: 4 ex. overvliegend (Ruben Bos)
- 10-01 Ootmarsum: 3 ex. ter plaatse (Robert Westerhof)

11-01 Borne, Stroomesch: 10 ex. overvliegend N (Bert Haamberg)
11 en 24-01 Vriezenveen, Weitemanslanden: 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
17-01 Engb.venen, Grote Plas: 2 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
17 en 25-01 Holten, De Borkeld (Elsenveld): 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
17 en 27-01 Almelo, Venelanden : 1 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)
18-01 Rectum e.o.: 2 ex. ter plaatse (Michel Wissink)
23-01 Wierden, Lageveld: 2 ex. ter plaatse (Gerrit Kamphuis)
24-01 Geesteren (OV), Weitemanslanden: 1 ex. ter plaatse (CB)
04 en 07-02 Daarle, Piksen: 3 ex. ter plaatse (Mark van Leeuwen)
04-02 Wierden, Zunasche Heide: max 24 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)
06-02 Denekamp, Landgoed Singraven: 1 ex. overvliegend (Harm Meek)
07-02 Haaksbergerveen, Wennewickweg: 4 ex. overvliegend (kees rosenbrand)
07-02 Hoge Hexel, De Kolonie: 3 ex. ter plaatse (Brend Jansen)
08 t/m 11-02 Daarle, Bruine Veld: 3 ex. ter plaatse (Meerdere wnrs)

Witkopstaartmees

01-01 Hengelo (OV), Wilderinkshoek: 1 ex. ter plaatse (Loesfr)
16-01 Geerdijk / De Kolenmieten: 1 ex. foeragerend (Johan Middag)
28-01 en 06-02 Vriezenveen, Elzenhoek: 1 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)
09-03 Enschede, Stroinkslanden: 1 ex. roepend (Rolf de By)

Witoogend

21 t/m 26-02 Diepenheim, Nieuwe Schelver e.o.: 1 ex. foeragerend (Meerdere wnrs)

Zeearend

Van 02-01 t/m 22-03 Plm. 60 waarnemingen van overvliegende (max. 3 ex) tot ter plaatse (max. 2). Voornamelijk Sallandse Heuvelrug, Wierdense Veld, Zunasche Heide, Aamsveen, Engebertsdijksvenen en Haaksbergerveen.

Zwarte Wouw

15-01 Diepenheim, Watermolenweg e.o.: 1 ex. ter plaatse (Wouter vd Ham)
18-02 Enschede, Wesselerbrink: 1 ex. overvliegend N (aldert schenk)

Zwartkopmeeuw

02 en 19-03 Vriezenveen, Oosterweilanden: 1 ex. overvliegend (Meerdere wnrs)

Kijk voor de complete waarnemingenlijst op onze website onder:

Waarnemingen/Archief waarnemingen

Harry de Jong, webmaster@tvwg.nl

Agenda 2026

Maandelijke bijeenkomsten	
Datum	Onderwerp
12-jan	Nieuwjaarsreceptie (voor de pauze foto's van de excursies voorgaande jaren.
9-feb	Onderzoek naar Boomvalken.
9-mrt	Habitat onderzoek Blauwe kiekendieven (overwintering).
13-apr	ALV/ Na de pauze "Vogels van Suriname".
11-mei	Bijzondere broedvogels in Twickel.
8-jun	Jaarrond vogelen in mijn omgeving.
Vakantie periode	
14-sep	(Vakantie)Foto's van en door onze leden. Neem uw foto's op USB stick mee.
12-okt	Habitat onderzoek Blauwe kiekendieven (broedgebieden).
9-nov	Raaf, mysterieus en bijzonder.
14-dec	Domelaar en aflezingen kleurringen.
Excursies	
Datum	Locatie
jan	---
14-feb	IJsseldelta bij Deventer.
13-mrt	Slaapplaatstelling Blauwe kiekendief (Let op: vrijdagmiddag).
18-apr	Kristalbad.
23-mei	Zuidlaardermeergebied.
10-jun	Beuninger Achterveld (Nachtzwaluw).
Vakantie periode	
26-sep	Dakhorst.
17-okt	Lauwersmeer.
14-nov	Engbertsdijksvenen (op zoek naar ganzen).
dec	---

Zie de website voor de laatste en meer informatie: twwg.nl

Informatie Twentse Vogel werkgroep

Samenstelling van het bestuur:

- Voorzitter - Harry de Jong, Abelenstraat 2A, 7556 DT Hengelo
☎ 06 – 5532 4290 e-mail: voorzitter@tvwg.nl
- Secretaris - Marianne Nijman, Dalkruid 59, 7491 LP Delden
☎ 074 – 376 4521 e-mail: secretariaat@tvwg.nl
- Penningmeester - Hans van Leeuwen, Hexelseweg 79, 7641 PP Wierden
☎ 0546 - 57 41 81 e-mail: penningmeester@tvwg.nl

Girorekening TVWG: NL05 INGB 0005 9488 43 t.n.v. Penningmeester TVWG
(adres onder bestuur).

Statuten en Huishoudelijk Reglement staan ter inzage op de website.

Website:

Internetpagina Twentse Vogelwerkgroep: www.tvwg.nl

Informatie: info@tvwg.nl

Lidmaatschap:

Nieuwe leden kunnen zich rechtstreeks of via de website aanmelden bij de secretaris. Opzegging van het lidmaatschap dient voor 1 december te geschieden om te gelden voor het daaropvolgende jaar.

Adreswijzigingen s.v.p. doorgeven aan de secretaris en niet aan de redactie!

Contributie € 25,= per jaar via automatische machtiging.